

Ugnius Budvydas

Raudonės pilies (966) teritorijos, Jurbarko r. sav., Raudonės mstl., 2012 m. žvalgomųjų
archeologinių tyrimų bei žvalgymų

ATASKAITA

Trakai
2012

Turinys

1. Įvadas	2 p.
2. Istoriniai duomenys	2-3 p.
3. Ankstesnių tyrimų apžvalga	3 p.
4. Tyrimų aprašymas	4-7 p.
4.1. Šurfių padėtis	4 p.
4.2. Šurfas Nr.1	5 p.
4.3. Šurfas Nr.2	5-6 p.
4.4. Šurfas Nr.3	6 p.
4.5. Šurfas Nr.4	6-7 p.
4.6. Šurfas Nr.5	7 p.
5. Išvados	8 p.
6. Tyrimo metu rasti neregistruoti radiniai	9 p.
7. Nuotraukų sąrašas	10-13 p.
8. Brėžinių sąrašas	14-17 p.
9. Priedų sąrašas (archeologinių žvalgomųjų tyrimų projektas, leidimas)	18-25 p.

IVADAS

2012 m. lapkričio mėnesį šios ataskaitos autorius įgyvendindamas sutartį su UAB „Undraitis ir Ko“ atliko archeologinius žvalgomuosius tyrimus Raudonės pilies (966) teritorijoje, Pilies g. 1, Žvalgomieji archeologiniai tyrimai atlikti būsimos elektros trasos vietoje (žr. brėž. Nr. 1), kurios bendras ilgis 160 m, plotis 0,5 m, gylis iki 0,7 m. Leidimas vykdyti žvalgomuosius archeologinius tyrimus Nr. 389 (žr. priedą 1) LR Kultūros ministerijos Kultūros paveldo departamento Mokslinės archeologijos komisijos sprendimu 2012-10-31 išduotas archeologui U. Budvydui.

Pagal Mokslinei archeologijos komisijai pateiktą projektą būsimos elektros kabelio trasos vietoje buvo ištirti 5 1x2 m dydžio šurfai (iš viso 10 m). Trasa suprojektuota apie 70-100 m į rytus bei šiaurės rytus nuo pilies.

Tyrimuose dirbo, žemės kasimo darbus atliko užsakovo samdyti darbuotojai. Lauko fiksaciją atliko, brėžinius braižė, fonuotraukas darė ir jas maketavo, tirtas vietas toponuotraukoje atžymėjo tyrimų ataskaitos autorius bei archeologas Vytautas Juškaitis.

ISTORINIAI DUOMENYS

Miško pirklys Krišpinas Kiršenšteinas (iš Prūsijos kilęs miško eksportuotojas) XVI a. pabaigoje Raudonėje pagal olandų architekto Nornhardt projektą pasistatė renesanso stiliaus įtvirtintus dvaro rūmus – pilį. XVII a. 2-ojoje pusėje didelius perstatymus atliko Lietuvos didysis iždininkas ir Lietuvos didysis sekretorius Jeronimas Krišpinas Kiršenšteinas (įkūrėjas – pirklio anūkas), įrengęs čia savo rezidenciją. Tai buvo pilies klestėjimo metai. Vėliau, išmirus Kiršenšteinams, įsikūrę jų giminaičiai Olenskiei XVIII–XIX a. keliskart perstatė pilį (daugiausia pagal klasicizmo tradicijas; autorius galėjo būti architektas Laurynas Stuoka-Gucevičius). Pilį apgadino gaisras. 1811 m. ją iš Olenskių nusipirko Jekaterinos II favoritas grafas Platonas Zubovas, kuris keitė daugiau jos vidų, tačiau taip pat rekonstravo pilį, iškasė tvenkinius, pastatė neogotikinio stiliaus malūną. Dmitrijaus Zubovo duktė Sofija fon Pirch-Kaisarova 1854–1877 m. vėl pagal L. C. Anikinio projektą perstatė pilį, kuri įgavo neogotikos bruožų ir dabartinę išvaizdą. 1877 m. pilį jau valdė Kaisarovos dukra Sofija Vachsel, o vėliau ir anūkė, taip pat Sofija, ištekėjusi už portugalo de Faria e Castro. 1903 m. atliktas kapitalinis pilies remontas, tačiau per I pasaulinį karą smarkiai nuniokota ir išgrobta. Po karo Castro giminė nuskurdo ir pilis 1934 m. buvo parduota

iš varžytynių – ją įsigijo LR švietimo ministerija, vėliau perduota Lietuvos bankui. 1944 m. rugpjūčio 6 d. vokiečiai susprogdino pietinį didįjį bokštą (33,5 m aukščio), kuris virsdamas sugriovė dalį pietinio korpuso. 1965 m. pilis atstatyta (projekto autoriai – architektai S. Čerškutė ir V. Jurkštas), joje įsikūrė Raudonės mokykla, 1968 m. atstatytas didysis bokštas. Pritaikant pastatą mokyklai buvo sunaikintas istorinis interjeras¹.

ANKSTESNIŲ TYRIMŲ APŽVALGA

1999 m. Raudonės pilies teritorijoje žvalgomočius archeologinius tyrimus atliko A. Žalnierius. Žvalgomųjų archeologinių tyrimų metu 3 perkastos buvo iškastos prie Š korpuso ir 2 prie rūmų P korpuso. Pilies kieme nustatytas kultūrinio sluoksnio storis 0,6 – 1,1 m. Aptikta XVII – XVIII a. datuojamų buitinės keramikos šukių. Įžemis smėlis ir priemolis².

2007 m. E. Pranckėnaitė atliko archeologinius žvalgomočius tyrinėjimus, kurių metu, P ir R korpusų išoriniame kampe buvo ištirta 5x1 m dydžio perkasa. Tyrinėtas 5 m² plotas. Aptiktas 0,6 – 0,65 m storio kultūrinis sluoksnis su XVII – XIX a. datuojamais radiniais³.

2011 m. archeologinius žvalgomočius tyrinėjimus atliko V. Juškaitis. Jie buvo vykdomi būsimo pėsčiųjų tako vietoje, į ŠV nuo Raudonės pilies rūmų. Archeologinių žvalgomųjų tyrimų metu ištirti 4 šurfai 1x2 m dydžio. Iš viso tyrinėtas 8 m² plotas. Archeologinių žvalgomųjų tyrimų metu nustatyta, kad būsimo pėsčiųjų tako vietoje archeologiškai vertingas kultūrinis sluoksnis nesusiformavęs, vertingų radinių neaptikta⁴.

¹ http://lt.wikipedia.org/wiki/Raudon%C4%97s_pilis

² Žalnierius A. Raudonės pilies žvalgomieji tyrinėjimai 1999 m. p. 139 – 140

³ Pranckėnaitė E. 2007 m. žvalgomųjų archeologinių tyrimų ataskaita /Raudonės pilies (G27K) teritorijos, Tauragės apskr., Jurbarko r., Raudonės k.

⁴ V. Juškaitis. Raudonės pilies (966) teritorijos, Jurbarko r., archeologinių žvalgomųjų tyrimų, 2011 m. ataskaita. p. 4-6

TYRIMŲ APRAŠYMAS

Trasa suprojektuota apie 70-100 m į R bei ŠR nuo pilies, buvusioje parke, greta nedidelės medžiais apaugusios kalvos. Kalva 2 m aukščio (Habs 53,53 m), plokščia. Elektros kabelio trasa buvo įsiterpusi tarp pėsčiųjų tako bei minėtos kalvos (trasa juosė šią kalvą iš Š, R ir P pusės). Žvalgomieji archeologiniai tyrimai pradėti 2012 m. lapkričio 3-10 d. Šurfai orientuoti elektros kabelio trasos kryptimi. Ištirtas bendras 10 m² dydžio plotas.

Šurfų padėtis. Šurfų kampų padėtis erdvėje buvo išmatuota Lietuvos koordinacijų sistemoje (LKS-94) ir pateikiama žemiau esančioje lentelėje.

Šurfo Nr.	X'LKS	Y'LKS
1	444624,92	6107150,53
1	444624,89	6107151,51
1	444622,90	6107151,42
1	444622,94	6107150,42
2	444656,14	6107159,69
2	444655,15	6107159,77
2	444655,31	6107161,74
2	444656,28	6107161,67
3	444642,53	6107185,96
3	444642,54	6107186,95
3	444640,56	6107186,99
3	444640,55	6107185,97
4	444599,29	6107186,34
4	444599,32	6107187,32
4	444597,29	6107187,37
4	444597,28	6107186,37
5	444596,96	6107201,10
5	444595,99	6107201,18
5	444596,21	6107203,18
5	444597,20	6107203,09

Šurfas Nr. 1
(brėž. Nr. 1, 2; nuotr. Nr. 3)

Šurfas Nr.1 1x2 m dydžio (2 m²), 130 cm gylio. Orientuotas trasos kryptimi, tai yra iš vakarų į rytus.

Stratigrafija (žr. brėž. Nr. 2). Fiksuotas rytinis šurfo Nr.1 sienelės pjūvis. Tirti 3 sluoksniai.

Rytinis pjūvis (brėž. Nr.2; nuotr. Nr. 3). Nuo pat žemės paviršiaus fiksuotas supiltinis sluoksnis (sl.2) - pilkos maišytos žemės sluoksnis su kalkinio skiedinio trupiniais. Sluoksnis peraugęs šalimais augančių medžių šaknimis. Fiksacijos vietoje sluoksnis 40 cm storio, be radinių. Žemiau atsidengė griuvenų sluoksnis (sl.3) su smulkiomis raudonų plytų duženomis, kalkinio skiedinio trupiniais. Sluoksnis 50-60 cm storio, jo apačia fiksuota 90-100 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus. Jame radinių taip pat neaptikta. 90-100 cm gylyje fiksuotas įžemis – geltonas smėlis (sl.5).

Šurfas Nr. 2
(brėž. Nr. 1, 2; nuotr. Nr. 4)

Šurfas Nr.2 1x2 m dydžio (2 m²), 150 cm gylio. Orientuotas trasos kryptimi, tai yra iš pietvakarių į šiaurės rytus.

Stratigrafija (žr. brėž. Nr. 2). Fiksuotas R šurfo Nr.2 sienelės pjūvis. Tirti 2 sluoksniai. Rytinis pjūvis (brėž. Nr. 2; nuotr. Nr. 4). Viršutinėje pjūvio dalyje, po 10 cm velėnos sluoksniu, fiksuotas supiltinis pilkos maišytos žemės sluoksnis (sl.2) su gausiais kalkinio skiedinio trupiniais, smulkiomis raudonų plytų duženomis. Sluoksnis fiksacijos vietoje 40 cm storio bei palaiptiškai žemėjantis rytų kryptimi. Žemiau išskirtas griuvenų sluoksnis (sl.3) su raudonų plytų fragmentais, kalkinio skiedinio trupiniais. Sluoksnis 50-70 cm storio. Sienelės pjūvyje, šio sluoksnio apatinėje dalyje išskirtas dar vienas kultūrinio sluoksnio horizontas – pilkas maišytas smėlis su smulkiomis raudonų plytų duženomis (sl.3A). Sluoksnis 20 cm storio. Jame kaip ir aukščiau esančiuose kultūrinio sluoksnio horizuontose radinių neaptikta.

120 cm gylyje nuo tyrimo metu buvusio žemės paviršiaus, per visą šurfo plotą fiksuotas juodos maišytos žemės sluoksnis (sl.8), kuris 10-15 cm storio. Jame rasti trys smulkūs

plokštinių koklių fragmentai (neregistruoti; ilustr. Nr. 1). Radiniai fragmentiški, datuoti XVII-XVIII a.

Ižemis – geltonas smėlis (sl.5) – pasiektas 130 cm gylyje.

Šurfas Nr. 3

(brėž. Nr. 1, 2; nuotr. Nr. 5)

Šurfas Nr. 3 1x2 m dydžio (2 m²), 190 cm gylio. Orientuotas elektros kabelio trasos kryptimi, tai yra iš rytų į vakarus.

Stratigrafija (žr. brėž. Nr. 2). Fiksuotas rytinis šurfo Nr.3 sienelės pjūvis. Tirti 5 sluoksniai.

Rytinis pjūvis (brėž. Nr. 2; nuotr. Nr. 5). Po 10 cm storio velėnos sluoksniu (sl.1) fiksuotas 50-120 cm storio pilkos maišytos žemės sluoksnis. Jis peraugęs medžių šaknimis. Sluoksnyje neaptikta jokių žmogaus veiklą liudijančių požymių. Po šiuo sluoksniu fiksuotas geltonas smėlis su pilkos žemės intarpais (sl.9). Sluoksnis be radinių, 25-90 cm storio.

155 cm gylyje nuo tyrimo metu buvusio žemės paviršiaus, per visą šurfo plotą atsidengė plonas (5 cm storio) durpių sluoksnelis be radinių. Po juo aptiktas ižemis šlynas (sl.7).

Šurfas Nr. 4

(brėž. Nr. 1, 2; nuotr. Nr.6)

Šurfas Nr. 4 1x2 m dydžio (2 m²), 125 cm gylio. Orientuotas elektros kabelio trasos kryptimi, tai yra iš rytų į vakarus.

Stratigrafija (žr. brėž. Nr. 2). Fiksuotas rytinės šurfo Nr.4 sienelės pjūvis. Tirti 3 sluoksniai.

Rytinis pjūvis (brėž. Nr. 2; nuotr. Nr. 6). Viršutinėje pjūvio dalyje fiksuotas 10 cm storio velėnos sluoksnis (sl.1). Žemiau atsidengė 75 cm storio pilkos žemės sluoksnis (sl.4). Sluoksnis be radinių. Ižemis – geltonas smėlis (sl.5) pasiektas 85 cm gylyje nuo tyrimo metu buvusio žemės paviršiaus.

Šurfas Nr. 5
(brėž. Nr. 1, 2; nuotr. Nr.7)

Šurfas Nr. 5 1x2 m dydžio (2 m²), 130 cm gylio. Orientuotas elektros kabelio trasos kryptimi, tai yra iš pietų į šiaurę.

Stratigrafija (žr. brėž. Nr. 2). Fiksuotas šiaurinis šurfo Nr.4 sienelės pjūvis. Tirti 3 sluoksniai.

Šiaurinis pjūvis (brėž. Nr. 2; nuotr. Nr. 7). Viršutinėje pjūvio dalyje fiksuotas 10 cm storio velėnos sluoksnis (sl.1). Žemiau atsidendė 60 cm storio pilkos žemės sluoksnis (sl.4). Sluoksnis be radinių. Įžemis – geltonas smėlis (sl.5) pasiektas 70 cm gylyje nuo tyrimo metu buvusio žemės paviršiaus.

Archeologiniai žvalgymai. Atlikus archeologinius žvalgomuosius tyrimus nustatyta, kad būsimo elektros kabelio trasos vietoje iškastame šurfe Nr. 2 110-120 cm gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus, aptiktas 10-15 cm storio kultūrinis sluoksnis su pavieniais XVII-XVIII a. datuotinais radiniais. Šurfuose Nr. 1, 3, 4, 5 vertingas kultūrinis sluoksnis neaptiktas.

Kadangi planuojamos elektros kabelio trasos projektinis gylis 60-70 cm, o šurfe Nr. 2 vertingas kultūrinis sluoksnis fiksuotas 110-120 cm gylyje nuo esamo žemės paviršiaus, todėl kasant trasą buvo atlikti archeologiniai žvalgymai (nuotr. Nr. 8, 9, 10). Archeologinių žvalgymų metu buvo iškasta elektros kabelio trasa, kurios ilgis 160 m, plotis 0,5 cm (brėž. Nr. 2; nuotr. Nr. 8-10). Žvalgytas viso 80 m² dydžio plotas. Trasa pradėta kasti nuo elektros transformatorinės, P kryptimi. Visą trasos paviršių dengė velėna. Kultūrinio sluoksnio stratigrafija panaši visoje trasoje. Kaip ir tirtuose šurfuose po 5-10 cm storio velėna fiksuotas pilkos maišytos žemės sluoksnis, kuriame neaptikta radinių, tik pavienių raudonų plytų duženų. Nesant tiksliau datuojamų radinių sluoksnis nedatuotas. Didesnėje trasos dalyje šio sluoksnio apačia nebuvo pasiekta. Tik šios trasos dalyje, kuri buvo kasama nuo elektros transformatorinės, pilkos maišytos žemės sluoksnis siekė 0,4-0,6 m storio. Žemiau fiksuotas įžemis – tamsiai geltonas smėlis.

Archeologinių žvalgymų metu trasos vietoje vertingas kultūrinis sluoksnis bei muziejinę vertę turinčių radinių neaptikta. Baigus žvalgomuosius archeologinius tyrimus bei žvalgymus ištirti šurfai bei trasa buvo užkasti.

IŠVADOS.

1. Archeologiniai žvalgomieji tyrinėjimai buvo vykdomi Raudonės pilies (966) teritorijoje, Pilies g. 1. (Jurbarko r. sav.).
2. Archeologinių žvalgomųjų tyrimų metu iširti 5 1x2 m dydžio šurfai (viso 10 m²). Nustatyta, jog didesnėje elektros kabelio trasos vietoje archeologiškai vertingas kultūrinis sluoksnis nesusiformavęs. Tik šurfe Nr. 2 1,1-1,2 m gylyje fiksuotas plonas (10-15 cm storio) juodos maišytos žemės sluoksnis su pavieniais smulkiais XVII-XVIII a. radiniais. Rastas kultūrinis sluoksnis nesiekia elektros kabelio trasos projekcinio gylio.
3. Elektros kabelio trasos vietoje buvo atlikti archeologiniai žvalgymai. Trasos ilgis 160 m, plotis 0,5 m. Žvalgytas viso 80 m² dydžio plotas. Žvalgymų metu trasos vietoje vertingas kultūrinis sluoksnis bei muziejinę vertę turinčių radinių neaptikta.

Paveldosauginė rekomendacija:

Atsižvelgiant į 2012 m. archeologinių žvalgomųjų tyrimų rezultatus ir anksčiau Raudonės pilies aplinkoje atliktus archeologinius tyrinėjimus, ateityje prieš atliekant žemės kasimo darbus būsimų komunikacijų ar pastatų statybos metu, būtina atlikti archeologinius žvalgomuosius tyrimus.

U. Budvydas

NUOTRAUKŲ SĄRAŠAS

Nuotraukų autorius archeologas V. Juškaitis

1. Nuotr. Nr. 1. Elektros kabelio trasos vieta prieš pradėdant archeologinius žvalgomočius tyrinėjimus. Fotografuota iš R pusės.
2. Nuotr. Nr. 2 Elektros kabelio trasos vieta prieš pradėdant archeologinius žvalgomočius tyrinėjimus. Fotografuota iš R pusės.
3. Nuotr. Nr. 3. Šūrfas Nr. 1. R sienelės pjūvis. Fotografuota iš V pusės.
4. Nuotr. Nr. 4. Šūrfas Nr. 2. Š sienelės pjūvis. Fotografuota iš P pusės.
5. Nuotr. Nr. 5. Šūrfas Nr. 3. R sienelės pjūvis. Fotografuota iš V pusės.
6. Nuotr. Nr. 6. Šūrfas Nr. 4. R sienelės pjūvis. Fotografuota iš V pusės.
7. Nuotr. Nr. 7. Šūrfas Nr. 5. Š sienelės pjūvis. Fotografuota iš P pusės.
8. Nuotr. Nr. 8. Archeologinių žvalgymų metu iškasta trasos pietinė dalis. Fotografuota iš V pusės.
9. Nuotr. Nr. 9. Archeologinių žvalgymų metu iškasta trasos centrinė dalis. Fotografuota iš R pusės.
10. Nuotr. Nr. 10. Archeologinių žvalgymų metu iškasta trasos Š dalis. Fotografuota iš P pusės.

Nuotr. Nr.1 Elektros kabelio trasos vieta prieš pradėdant archeologinius žvalgomočius tyrinėjimus. Fotografuota iš R pusės.

Nuotr. Nr. 2 Elektros kabelio trasos vieta prieš pradėdant archeologinius žvalgomočius tyrinėjimus. Fotografuota iš R pusės.

Nuotr. Nr. 3. Šurfas Nr. 1. R sienelės pjūvis. Fotografuota iš V pusės.

Nuotr. Nr. 4. Šurfas Nr. 2. Š sienelės pjūvis. Fotografuota iš P pusės.

Nuotr. Nr. 5. Šurfas Nr. 3. R sienelės pjūvis. Fotografuota iš V pusės.

Nuotr. Nr. 6. Šurfas Nr. 4. R sienelės pjūvis. Fotografuota iš V pusės.

Nuotr. Nr. 7. Šurfas Nr. 5. Š sienelės pjūvis. Fotografuota iš P pusės.

Nuotr. Nr. 8. Archeologinių žvalgymų metu iškasta trasos pietinė dalis. Fotografuota iš V pusės.

Nuotr. Nr. 9. Archeologinių žvalgymų metu iškasta trasos centrinė dalis. Fotografuota iš R pusės.

Nuotr. Nr. 10. Archeologinių žvalgymų metu iškasta trasos Š dalis. Fotografuota iš P pusės.

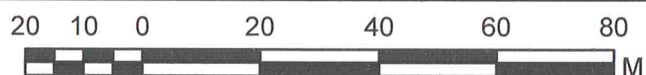
Archeologinių žvalgomųjų tyrimų Raudonės pilies teritorijoje metu rasti neregistruoti smulkūs plokštinių koklių fragmentai (šurfas Nr.2).

Koklių molinių plokštinių fragmentai. Rasti trys smulkūs fragmentai. Koklių plokštumos glazūruotos žalia glazūra, puoštos tikriausiai augaliniu ornamentu. Fragmentai 5,2x1,7x1, 4,3x4x1,1, 6,1x3,4x1,2 cm dydžio. Molio masė lūžyje rudos spalvos. Iliustr. Nr. 1.

Iliustr. Nr.1

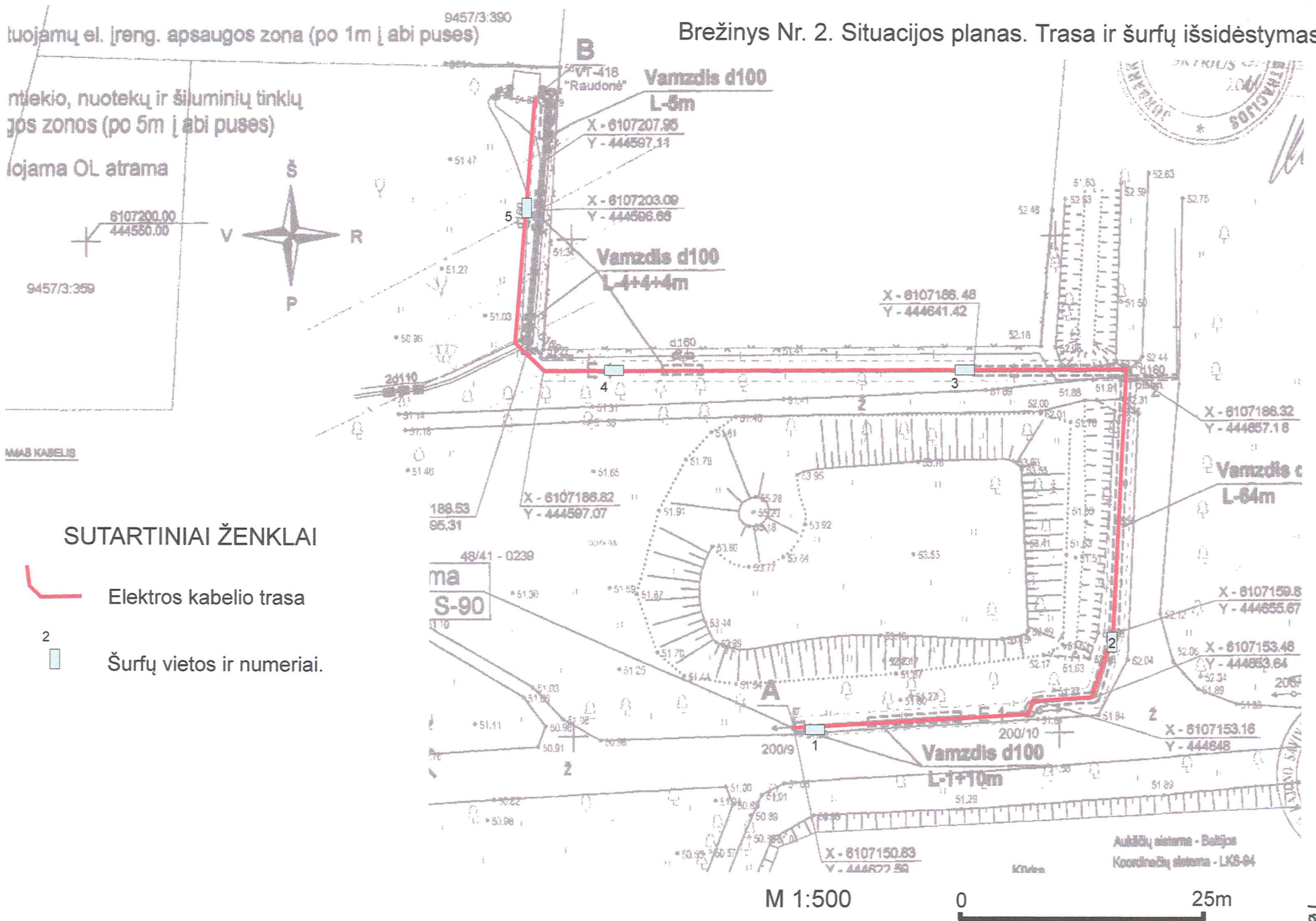
- Elektros kabelio trasa
- S1 2012 metais tirti šurfai

tuojamų el. įreng. apsaugos zona (po 1m | abi puses)

ntiekio, nuotekų ir šiluminių tinklų
jos zonos (po 5m | abi puses)

lojama OL atrama

Brežinys Nr. 2. Situacijos planas. Trasa ir šurftų išsidėstymas.

PRIEDŲ SĄRAŠAS

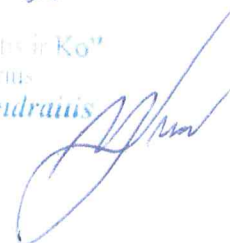
1. Archeologinių žvalgomųjų tyrimų Raudonės pilies teritorijoje projektas.
2. Leidimas vykdyti archeologinius žvalgomuosius tyrimus Raudonės pilies teritorijoje.

Patvirtinta užsakovo

2012.10.25

UAB „Undraitis ir Ko“
Direktorius
Vytautas Undraitis

Raudonės pilies (966), Jurbarko r. sav., Pilies g. 1, Raudonės mstl. archeologinių
žvalgomųjų tyrinėjimų
projektas

Tyrėjas: Ugnius Budvydas

tel.: 8677 60577

Užsakovas: UAB "Undraitis ir ko"

tel.: 8686 54665

2012 m. spalio 25 d.

Trakai

Įvadas.

2012 m. lapkričio mėnesį planuojama išmontuoti dabar esamą elektros tiekimo oro liniją ir jos vietoje įrengti požeminį kabelį. Šie darbai vyks į R nuo Raudonės pilies (žr. priedus Nr. 1, 2, 3). Būsimos elektros kabelio trasos ilgis 160 m, plotis 0,5 m. Kabelis bus klojamas 0,7 m gylyje nuo dabartinio žemės paviršiaus. Būsimos elektros kabelio trasos vietoje KPD Tauragės teritorinis padalinys nurodė atlikti archeologinius žvalgomuosius tyrinėjimus. Tyrimų užsakovas UAB "Undraitis ir ko".

Tyrimų tikslas: atlikti archeologinius žvalgomuosius tyrinėjimus būsimos elektros kabelio trasos vietoje, su tikslu nustatyti kultūrinio sluoksnio storį, chronologiją, intensyvumą.

Tyrimų apimtys ir metodika:

Elektros trasos vietoje bus atlikti archeologiniai žvalgomieji tyrinėjimai (žr. priedą Nr. 2), kurių metu bus ištirti 5, 1x2 m dydžio šurfai (iš viso 10 m²). Archeologinių žvalgomųjų tyrinėjimų metu aptikus vertingą kultūrinį sluoksnį būtų parengtas naujas projektas atlikti detaliuosius archeologinius tyrinėjimus. Jei vertingas kultūrinis sluoksnis nebus aptiktas, kasant trasą kabeliui bus atlikti archeologiniai žvalgymai. Archeologinių žvalgomųjų tyrimų metu bus naudojamas metalo iešiklis.

Istoriniai duomenys.

Miško pirklys Krišpinas Kiršenšteinas (iš Prūsijos kilęs miško eksportuotojas) XVI a. pabaigoje Raudonėje pagal olandų architekto Nornhardt projektą pasistatė renesanso stiliaus įtvirtintus dvaro rūmus – pilį. XVII a. 2-ojoje pusėje didelius perstatymus atliko Lietuvos didysis išdininkas ir Lietuvos didysis sekretorius Jeronimas Krišpinas Kiršenšteinas (įkūrėjo – pirklio anūkas), įrengęs čia savo rezidenciją. Tai buvo pilies klestėjimo metai. Vėliau, išmirus Kiršenšteinams, įsikūrė jų giminaičiai Olenskiei XVIII–XIX a. keliskart perstatė pilį (daugiausia pagal klasicizmo tradicijas; autorius galėjo būti architektas Laurynas Stuoka-Gucevičius). Pilį apgadino gaisras. 1811 m. ją iš Olenskių nusipirko Jekaterinos II favoritas grafas Platonas Zubovas, kuris keitė daugiau jos vidų, tačiau taip pat rekonstravo pilį, iškasė tvenkinius, pastatė neogotikinio stiliaus malūną. Dmitrijaus Zubovo duktė Sofija fon Pirch-Kaisarova 1854–1877 m. vėl pagal L. C. Anikinio projektą perstatė pilį, kuri įgavo neogotikos bruožų ir dabartinę išvaizdą. 1877 m. pilį jau valdė Kaisarovos dukra Sofija Vachsel, o vėliau ir anūkė, taip pat Sofija, ištekėjusi už portugalų de Faria e Castro. 1903 m. atliktas kapitalinis pilies remontas, tačiau per I pasaulinio karą smarkiai nuniokota ir išgrobta. Po karo Castro giminė nuskurdo ir pilis 1934 m. buvo perduota iš varžytynių – ją įsigijo LR švietimo ministerija, vėliau perduota Lietuvos bankui. 1944 m.

rugpjūčio 6 d. vokiečiai susprogdino pietinį didįjį bokštą (33,5 m aukščio), kuris virsdamas sugriovė dalį pietinio korpuso. 1965 m. pilis atstatyta (projekto autoriai – architektai S. Čerškutė ir V. Jurkštas), joje įsikūrė Raudonės mokykla, 1968 m. atstatytas didysis bokštas. Pritaikant pastatą mokyklai buvo sunaikintas istorinis interjeras (http://lt.wikipedia.org/wiki/Raudon%C4%97s_pilis).

Ankstesnių tyrimų apžvalga

1999 m Raudonės pilies teritorijoje žvalgomočius archeologinius tyrimus atliko A. Žalnierius. Žvalgomųjų archeologinių tyrimų metu 3 perkastos buvo iškastos prie Š korpuso ir 2 prie rūmų P korpuso. Pilies kieme nustatytas kultūrinio sluoksnio storis 0,6 – 1,1 m. Aptikta XVII – XVIII a. datuojamų buitinės keramikos šukių. Įžemis smėlis ir priemolis (Žalnierius A. Raudonės pilies žvalgomieji tyrinėjimai 1999 m. p. 139 – 140).

2007 m. E. Pranckėnaitė atliko archeologinius žvalgomočius tyrinėjimus, kurių metu, P ir R korpusų išoriniame kampe buvo iširta 5x1 m dydžio perkasa. Tyrinėtas 5 m² plotas. Aptiktas 0,6 – 0,65 m storio kultūrinis sluoksnis su XVII – XIX a. datuojamais radiniais (Pranckėnaitė E. 2007 m. žvalgomųjų archeologinių tyrimų ataskaita /Raudonės pilies (G27K) teritorijos, Tauragės apskr., Jurbarko r., Raudonės k.).

2011 m. archeologinius žvalgomočius tyrinėjimus atliko V. Juškaitis. Jie buvo vykdomi būsimo pėsčiųjų tako vietoje, į ŠV nuo Raudonės pilies rūmų. Archeologinių žvalgomųjų tyrimų metu iširti 4 šurfai 1x2 m dydžio. Iš viso tyrinėtas 8 m² plotas. Archeologinių žvalgomųjų tyrimų metu nustatyta, kad būsimo pėsčiųjų tako vietoje archeologiškai vertingas kultūrinis sluoksnis nesusiformavęs, vertingų radinių neaptikta (V. Juškaitis. Raudonės pilies (966) teritorijos, Jurbarko r., archeologinių žvalgomųjų tyrimų, 2011 m. ataskaita. p. 4-6).

Ugnius Budvydas

Priedai:

Priedas Nr. 1. Situacijos planas. Ankstesnių archeologinių tyrimų vietas.

Priedas Nr. 2. Situacijos planas. Trasa ir šurfų išsidėstymas.

Priedas Nr.3. Archeologinių žvalgomųjų tyrinėjimų vieta prieš pradėdant tyrimus.

Priedas Nr. 1. Situacijos planas. Ankstesnių archeologinių tyrinėjimų vietos

0 50m

Raudonės pilies teritorija

1999 m. A. Žalnieriaus tyrinėjimai.

2007 m. E. Pranckėnaitės tyrinėjimai.

2011 m. V. Juškaičio tyrinėjimai.

Numatoma elektros kabelio trasa

tuojamų el. [reng. apsaugos zona (po 1m | abi puses)

Priedas Nr. 2. Situacijos planas. Trasa ir šurfų išsidėstymas.

ntiekio, nuotekų ir šiluminių tinklų
apsaugos zonos (po 5m | abi puses)

lojama OL atrama

6107200.00
444550.00

9457/3:359

MMAS KABELIS

SUTARTINIAI ŽENKLAI

Būsima elektros kabelio trasa

Būsimų šurfų vietos

9457/3:390

B

VT-418
"Raudonė"

Vamzdis d100
L-5m

X - 6107207.99
Y - 444597.11

X - 6107203.09
Y - 444586.89

Vamzdis d100
L-4+4+4m

X - 6107188.48
Y - 444641.42

188.53
95.31

X - 6107186.82
Y - 444597.07

Vamzdis c
L-84m

X - 6107159.8
Y - 444655.67

X - 6107153.48
Y - 444653.64

X - 6107153.16
Y - 444648

Vamzdis d100
L-1+10m

X - 6107150.83
Y - 444677.58

Aukštųjų sistema - Baltijos
Koordinatų sistema - LKS-94

M 1:500

0

25m

Nuotr. Nr.1. Prieš tyrimą iš V pusės.

Nuotr. Nr.2. Prieš tyrimą iš R pusės.

Nuotr. Nr.3. Prieš tyrimą iš P pusės.

Nuotr. Nr.4. Prieš tyrimą iš Š pusės.

Leidimas galioja iki 2012-11-30

LEIDIMAS

vykdyti archeologinius tyrimus

2012-10-31 Nr. 389
Vilnius

Pagal Lietuvos Respublikos nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos įstatymo 18 str. šis leidimas išduotas **Ugniui Budvydui**

Vykdyti Raudonės pilies (966) teritorijos, Jurbarko r. sav., Raudonės mstl.,

žvalgomuosius archeologinius tyrimus

taip pat naudoti elektronines priemones, sudarinėti planus, filmuoti, fotografuoti, piešti, rinkti duomenis, parengti ir išleisti ataskaitas

Tyrimų projektas Raudonės pilies (966), Jurbarko r. sav., Pilies g. 1, Raudonės mstl.

archeologinių žvalgomųjų tyrinėjimų projektas 2012-10-30, Nr. 389.

Ugniui Budvydui, paveldotvarkos planavimo skyriaus
vyriausiasis specialistas

V. Lučunas